

PÁLYÁZAT

Az 1980. évi Jubileumi Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázat eredménygyezéke

Az 1980. évi pályázatot hazánk felszabadulásának 35. évfordulója jegyében, a korábbiakhoz képest több intézmény, társadalmi szerv támogatásával rendeztük meg. Így lehetővé vált, hogy részletesebb, gazdagabb témakiírást valósítsunk meg, s egyúttal a pályázat díjösszegeit is sikerült megemelnünk. Ennek ellenére a pályázók száma az 1979. évihez képest csökkent. A XXVIII. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázatra 258 pályamunka érkezett be, ebből 174 felnőtt, 84 pedig ifjúsági volt. A csökkenés elsősorban az ifjúsági kategóriára jellemző, mivel ebben az évben nem rendeztek országos ifjúsági diáknapokat. A beérkezett anyag összterjedelme meghaladja a 15 ezer oldalt. Hosszabb ideje jelentős csökkenés figyelhető meg a kérdőívek kitöltésének kategóriájában. 1980-ban csupán 18 munkát kaptunk, 1979-ben 27-et. Elgondolkoztató, hogy miközben több mint 50 alkalommal küldtünk kérésre pályázóinknak kérdőívet, ebből még a fele sem érkezett vissza kitöltve. Itt – korábbi évekhez hasonlóan – nyomatékosan kérjük a pályázaton résztvevőket, hogy első alkalommal vagy több év óta tartó sikertelenség esetén a kérdőívek kitöltésével pályázzanak. Azt is kérnénk, hogy lehetőleg a kiküldött kérdőíveket, útmutatókat hasznosítsák és a pályamunkákban tüntessék fel, hogy felhasználták-e azokat.

Az Országos Bíráló Bizottság december 3-án *dr. Tóth István* akadémikus elnökletével ült össze és döntött a díjakról. A felnőtt kategóriában 5 kiemelt I. díjat, 9 I. díjat, 1 emelt II. díjat, 18 II. díjat, 2 emelt III. díjat és 13 III. díjat állapított meg. Az ifjúsági kategóriában 1 kiemelt I. díjat, 2 I. díjat, 5 II. díjat és 4 III. díjat osztottak ki. A kérdőív válaszok csoportjában 6 munkát díjaztak. Így összesen 66 pályaművet lehetett magasabb fokon díjazni, de további 38 pénzjutalmat és 30 könyvjutalmat ítél meg a zsűri. A magasabb díjazásban részesültek száma szinte megegyezik a tavalyi évben díjazottak számával (akkor 68 volt), ami jól kifejezi, hogy az idei kevesebb pályamunka nem jelent minőségi romlást, sőt inkább némi javulást: igényesebb, értékesebb művek készültek. A jutalmazott pályamunkák aránya az összes pályamunkához képest tehát erősen javult, ami egyrészt valóban a színvonal viszonylag magas szintjét mutatja (pl. öt kiemelkedő, kiváló munka érkezett!), de másrészt arra is ügyelnünk kell, hogy a javuló arány összefüggésben áll a minden második évben rendezett diáknapi rendezvényekkel, így ez alkalommal sem mulasztjuk el, hogy kérjük pályázóinkat: a múzeumi, szakmai, módszertani útmutatást igyekezzenek fokozottabban érvényesíteni. A pályamunkák elkészítéséhez mind a helyi múzeumok, mind a Néprajzi Múzeum munkatársai szívesen nyújtanak segítséget minden pályázónak.

Nincs továbbra sem lényeges változás a pályamunkák földrajzi megoszlása terén: legtöbb pályamű Szolnok (29), Győr-Sopron (29), Pest (20) és Csongrád (18) megyékből érkezett. A korábbiakhoz képest Borsod megye visszaesett, habár ez nem ment a színvonal rovására. Nem küldött pályamunkát Zala megye, Komáromból csak 3, Nógrádból 5, Bács-Kiskun és Tolna megyéből csupán 6–6 dolgozat érkezett. Határainkon túlról 8 munkát kaptunk. Ezúton is szeretnénk kérni azokat a múzeumi kollégákat, akik területé-

ről kisebb az érdeklődés a pályázat iránt, hogy igyekezzenek fokozottabb propagandával, buzdítással növelni a pályázók körét.

A beérkezett pályázatok tematikus megoszlása jól kifejezi a pályázók érdeklődését. Az idén a korábbinál is több nyelvészeti témájú munka érkezett (majdnem 18%), sokan dolgoztak fel szokásokat (13,3%). Növekedett a népi társadalom kutatásával kapcsolatos dolgozatok száma (12,5%). Kedvelt téma volt a gazdálkodás (7,5%), a kismesterség (6,7%), az életrajz (6,7%), a hiedelem, gyógyítás (5,8%), a táplálkozás (5,8%), a település, építkezés (3,3%). Nemzetiségi tematikát 29 munka érintett (11,2%).

Eredményjegyzékünkben szerepelnek mindazok a pályázók, akik országos díjakat érdemltek, akkor is, ha pénzbeli díjkiegészítésben nem részesültek, mivel az országos díjnak megfelelő összeget már megyei szinten megkapták. Nem soroljuk fel azokat, akik pénz- és könyvjutalmat nyertek. Pályázóinknak ismételten köszönjük áldozatos munkájukat a hasznos, sikeres munkát kívánunk a jövőre is.

FELNÖTT-TAGOZAT

KIEMELT I. DÍJ

Bognóczy Gézané, Csapok: Bujdosó székelyek negyedik hazája I–II. – *Dr. Horváth István*, Kenyeri: Nevek a Vas megyei Pápóc község múltjából és jelenéből – *Lőrincz Imre*, Majos: Életem (A bukovinai Istenségitől a völgyesi Majosig) – *Molnár Ambrus*, Hajdúhadház: Adatok Békés földművelésének és állattartásának történeti néprajzához a 16. és 27. században; Békés város történeti család- és ragadványnevei – *Rácz Sándor*, Makó: Földeáki tájszótár; Szülőfalum, Földeák lakosságának névizsgálata.

I. DÍJ

Dr. Bereczky Imre, Dévaványa: Dévaványa bel- és külterületének alakulása a XVIII. század közepétől – *Dedinszky Gyula–Zahorán György*, Békéscsaba: Munkaeszközök és munka a békéscsabai szlovák középparaszti gazdaságban századunk elején – *Dr. Farkas György*, Gödöllő: Mogyoród belterülete és határa; Kamarás Mihály mogyoródi gazda számadáskönyve 1844–1897 – *Gass Jánosné*, Fülöp: A kender termesztése és feldolgozása; Népi gyógymódok és babonák Fülöp községben – *Hintalan László*, Budapest: Hévízyörki gyermekjátékok II. – *Jeligés*, Budapest: Halállal kapcsolatos szokások és hiedelmek Gyimesfelsőokon – *Lévai János*, Szolnok: Életem története – *Villányi Péter*, Budapest: Galgácsai ragadványnevek és névcsüfölők – *Wöller István*, Veszprém: A vízimalmok nyomában.

KIEMELT II. DÍJ

Harmath Lajosné, Hajós: Hajósi népviselet.

II. DÍJ

Ambrus Vilmos, Szekszárd: Szedres 1938–1945 – *Faragó Jánosné*, Jászárokszállás: Tiszakürti népviselet; A kender termesztése és feldolgozása Tiszakürtön – *Gágyor József*, Tamási: Haldol mit mond a nefelejek? (Emlékversetek) – *Gelencsér Mihály*, Pécs: Oroszlai szólások és közmondások – *Hentz Lajos*, Mezőberény: Jegyzetek Mezőberény néprajzához – *Hídvégi Lajos*, Cegléd: Cegléd hiedelemvilága; Pusztabokrok II. – *Kalmár Pálné*, Jászapáti: Adatok a népi táplálkozás tárgyköréből – *Koppany János*, Tótkomlós: Népi foglalkozások II. – *Mészárosné Varga Mária*, Sümeg – *Molnár Emma*, Pápa: Gyepükaján földrajzi nevei – *Molnár Dezső*, Cellőmölk: Ruházódásunk, viseletünk szókincse; Csöngői tájszótár – *Nagy Mari–Vidák István*, Gödöllő: A gyékény és a fűzfa vessző felhasználása a Tiszazugban – *Nagy Zoltán*, Salgótarján: Virág Juli néni zabari nótafa dalkészlete – *Mohácsi Lászlóné*, Tiszasas: Jeles napi szokások Tiszasason és környékén – *Pánczél Józsefné*, Csanádpalota: A hagyományos paraszti élet ünnepei és szokásai – *Sebestyén Ádám*, Kakasd: Bukovinai székely népmesék – *Szabó Dénes*, Csöge: Legényélet Csöglén; Szójegyzék – *Szakács István*, Kapuvár: Még álltam „estrázsaságot”; „Bekeresztűködtem” – *Szűle András*, Jászkisér: Gyermekkorom története.

KIEMELT III. DÍJ

Szabó Jenőné, Padragkút: Lányok, asszonyok életének változása Padragon 1900–1980 – *Szűgyeti György*, Szeged: Hagyományos állattartás Apátfalván II.

III. DÍJ Csetényi Mihály

Csetényi Mihály – *Csetényi Mihályné*, Csépa:

Csépa község földrajzi nevei – *Fekete Lórándné*, Szeged: Újszentiván község szólásai és közmondásai – *Gelencsér József*, Székesfehérvár: A jeles napok Sárkeresztesen; Adatok Székesfehérvár–Palotaváros néprajzához – *Hacsavetz Béla*, Visonta: Visonta község külterületének földrajzi nevei – *Kelemen Imre*, Hét: A gyermekkel kapcsolatos szokások a születéstől a keresztelésig Hétben – *Komoly Pál*, Szeged: Pitvarosi mezőőrök; Háziállattartás Pitvaroson az 1920-as évek előtti időkben – *Kotroczó bozsik Lőrinc*, Nádújfalu: Nádújfalu ragaványnevei – *Kovács Sándor*, Pécs: A drávai malmokról és a molnárok életéről – *Mayer Jánosné*, Szentgotthárd: Nevek Felsőszőlőnkön – *Molnár Mihály*, Bánréve: A bánrévei jeles napok; Keleméri fatornácós házak – *Simon József*, Balatonszentgyörgy: Kórészott magyar szólások és közmondások – *Tarné Naszádos Katalin*, Dombóvár: Sárvári szólások és közmondások – *Tolnai Szilvia*, Miskolc: Sály földrajzi nevei.

IFJÚSÁGI TAGOZAT

KIEMELT I. DÍJ

Tarjáni Általános Iskola német szakköre: Von der Wiege bis zum Graben

I. DÍJ

Kun Béla Általános Iskola „Micimackó” gyűjtőközössége, Makó: Makói szólások és közmondások – *Puskás Attila*, Dombóvár: A kender termesztése és feldolgozása falunkban a két világháború között (Döbröcköz)

II. DÍJ

Besenyőteleki Általános Iskola Honismereti Szakköre: Besenyőtelek község (mai) ragadványnevei – *Fehér Ildikó*, Budapest: Hévízgyörki hiedelemtörténetek – Szerelmi rontás – *Grcic Andrea* – *Gáspár Zsuzsa*, Budapest: Hévízgyörki hiedelemtörténetek – Jósasszony és tudóssasszony – *Ferczog Mária*, Budapest: Hévízgyörki hiedelemtörténetek – Luca széke – *Nagyrédei Általános Iskola Honismereti Szakköre*: Vázlatok Nagyréde község néprajzi hagyományaiából

III. DÍJ

Hajmási Izabella, Győr, Hiedelem-mondák Pázmándfaluban – *Klug Edit*, Pécs: Aus der Geschichte Márok – *Sipos Ágnes* Nyíregyháza: Adalékok a városiasodó Nyíregyháza vásáraihoz – *Szabó Ilona*, Kunszentmárton: Telekelrendezés

KÉRDŐÍV VÁLASZOK

KIEMELT I. DÍJ

Baksa Brigitta, Gyömrő – *Boda Katalin*, Balatonszentgyörgy – *Tölgyes Teréz*, Buzsák

I. DÍJ

Király István, Kecskemét

II. DÍJ

Dr. Kovács István, Kazincbarcika – *Baranyi Béla*, Hódmezővásárhely – *Neszmélyi Magdolna*, Tatabánya.

Összeállította: *Fejős Zoltán*

HELYESBÍTÉS A Honismeret 1981/2. számában a 61. oldalon jelent meg Pastinszky Miklós – Tapolcainé Sárai Szabó Éva: Pesty Frigyes 1864. évi helynévgyűjtése. Komárom megye című könyvének ismertetése. A cikkben a szerkesztő hibájából sajnálatos módon javítatlanok maradtak a szedési hibák . . . A következőkben helyesbítjük az értelemzavaró és bántó hibákat. A cikkben így: Pesty . . . a nevekhez fűződő magyarázatokat is összegyűjtötte . . . helyesen: összegyűjtette . . . Akik a Pesty-féle gyűjteményhez addig csak nagy fáradtsággal . . . juthattak . . . helyesen: fáradtsággal . . . Pastinszky . . . a névanyag 83, a mai Komárom megyében levő helységekre terjedő szövegközlést is gondozta . . . Meg kell dicsérnünk . . . a sokszorosítás kitűnő megvalósítását és a finom, ízléses kiállítását is . . . helyesen: kiállítást is. *Dr. Bükky Béla* – *Dr. Végh József*

VOJT. BARTÓK BÉLA
KONCERT

PROGRAM-MŰSOR:

1. a) PURCELL (1658 – 1695): Praelude G-dur; Air-Gavott-Hornpipe-Praelude.
- b) MARCELLO (1686–1739): Négy tételes Sonáta B-dur.
- c) DELLA CIAIA (1671–1755): Canzone C-dur.
2. BEETHOVEN: Sonate, op. 31. No. 1. G-dur; Allegro vivace-Adagio-gracioso-Allegretto.

15 MINÚT PRESTÁVKA. 15 PERC SZÜNET

3. a) BARTÓK: Két rondó szlovák népdalok fölött.
- b) KODÁLY: Székely keserves.
- c) KODÁLY: Zongora muzsika op, 3-ból. Andante, Allegretto, Viváce.
4. a) BARTÓK: Suite op. 14-ből. Allegretto-Scherzo-Allegro molto.
- b) CHOPIN: Scherzo b-moll.

Bartók Béla

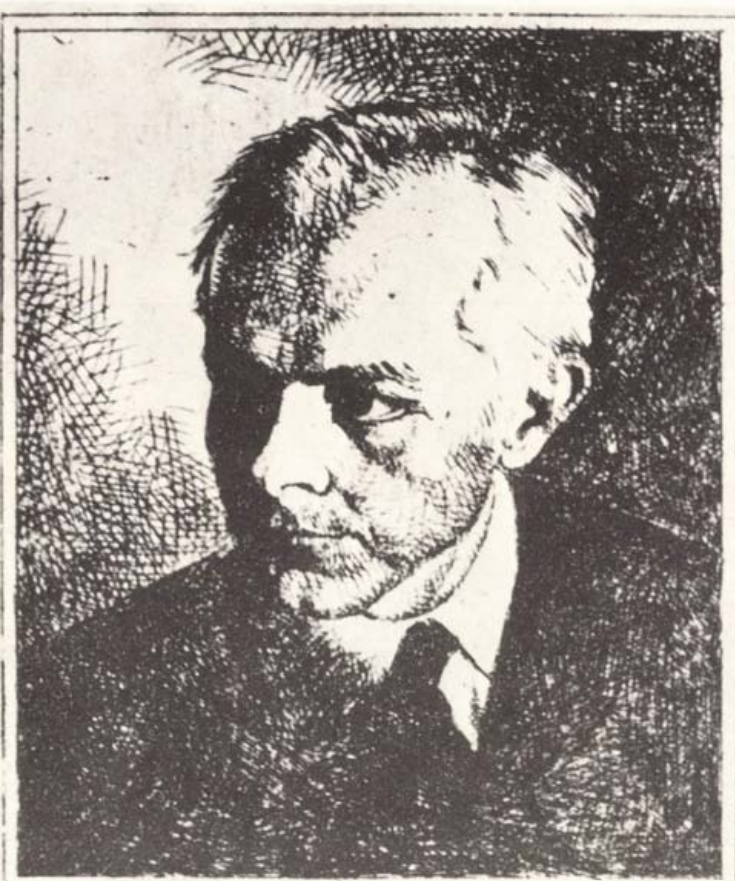
Koncertny klavír dodala firma - A hangversenyzongorát szállítja:

AUGUST FÜRSTER-KONCERTNÍ PIANO
Zastoupení:

KOFMAN UŽHOROD képviseli

39100 11 H65

BARTÓK BÉLA
1881-1945

Cseh Gusztáv rajza